



DU DANSKE LAND - OG VAND

PÅ ØHOP I GØTEBORGS SKÆRGÅRD

● Marstrand

● Björkö

● Styrö

● Donsö

● Vrångö



PÅ Ø-HOP I GÖTEBORGS SKÆRGÅRD



Tekst og tilrettelæggelse: Frank Flemming Pedersen, FFP Kommunikation

Danske Tursejlere siger tak for lån af foto til
Per Pixel, Jonas Ingman, Göran Assner, Åsa Dahlgren, Iina Stafrén, Therese Elgquist,
Erik Nissen Johansen, Anna Hållams/Westsweden.com.

Den svenske Skagerrakkyst er som skabt til sejlerferien. Er man til storslået natur, så er det her på den langstrakte kyst mellem Göteborg og grænsen til Norge, man skal slå sine folder. Det varierede kystlandskab med sine mange øer, fjorde, næs og vige kalder på eventyr. Og de utallige små kystbyer med de maleriske småhuse i mange farver og de idylliske havne gør sejladserne til ren nydelse.

Klipperne er en fast bestanddel på turen. Alle vegne er de i synsfeltet og kan for en ny sejler fra Danmark virke farefulde. Ingen vil i karambolage med den hårde granit. Men med en ordentlig forberedelse og

det rigtige udstyr og materiel til skærgårds-sejladser er man godt stillet.

Som sejler i den Göteborgske skærgård deler man farvandet med mange, mange andre sejlere, for destinationen er populær. De store turistmagneter, som f.eks. Marstrand, besøges af tusindvis af sejlere og andet godtfolk i sæsonen. Her er byliv og glade dage. På nogle af de mange småøer finder man også turister omend ikke i samme målestok som i Marstrand. Her er roligere forhold, hvor naturen går sin gang og svenskernes hverdag ligeså.

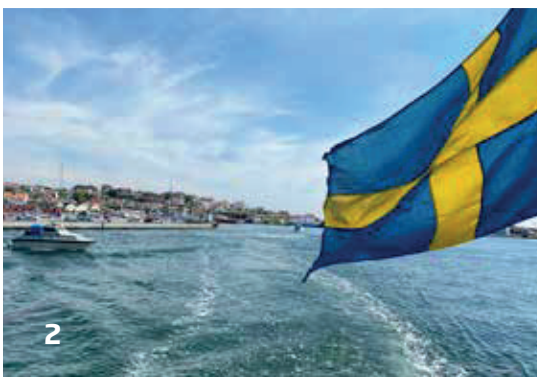
Men det behøver ikke være trængsel og alarm, for Göteborgs skærgård er vidtstrakt

og rummer mange finurlige og hemmelighedsfulde steder, hvor man kan søge hen, hvis man ønsker noget mere afsondret og lidt mere primitive forhold at ankre op ved.

Vi har her gjort nogle mere eller mindre tilfældige nedslag i Göteborgs skærgård, som kan virke uendelig, for der er så mange steder, der lokker og frister.

Andre sejlere ville vælge at sætte fokus på andre destinationer, for alle, der har været i området, har sine favoritter. Idyllen er stor i de små maleriske havne, og livet ved og på havet byder på oplevelser for voksne og for børn. ■

PÅ Ø-HOP I GÖTEBORGS SKÄRGÅRD



TEKST: Frank Flemming Pedersen

FOTO: Per Pixel, Jonas Ingman, Göran Assner, Åsa Dahlgren, Therese Elgquist, Erik Nissen Johansen, Anna Hållams/Westsweden.com, Frank Flemming Pedersen

Hundredvis af øer består skærgården ved Göteborg af, og de har stort set alle noget at byde på uanset, hvor store eller små de er. Skærgården er indbegrebet af svensk natur i al sin pragt og maritim idyl med maleriske fiskerlejer og -havne, små strande, aften sol på granitklipper og ensomt beliggende bugter, hvor opankring er et spændende tilflugtssted.

Mange øer er bilfri, hvilket ikke er ensbetydende med, at de er trafikfri, for her benytter lokalbefolkningen sig af eldrevne golfvogne, trehjulede ladknallerter og cykler. Tempoet er behageligt, og man falder hurtigt ind i det.

Afstandene er små i Göteborgs skærgård, så det er muligt at besøge mange øer, hvis temperamentet er til det. Men man kan også vælge bare at sejle, se og betragte

det for en dansk sejler unikke farvand og de store naturoplevelser, der følger med i kølvandet. Vi gør et par tilfældige nedslag i dette forjættede vand, hvor en sommerferie hurtigt får ende og hjemturen, der giver tid til at tænke efter står lige for.

VRÅNGÖ

Vrångö ligger i den sydlige del af Göteborgs skærgård. Gæstehavnen på den vestlige side af øen er populær og har plads til omkring 130 besøgende både. På anløbsbroen i læ er der borde og grillpladser. Det er også muligt at købe frisklavet krebs og andre skaldyr, og der er købmand og restaurant.

Gæsterne kommer hovedsageligt til Vrångö for den smukke natur. Store dele af øen består af naturreservater, der har masser af gode vandrestier at udforske. Derudover anses øen for at have nogle af øhavets smukkeste strande.

MAD OG DRIKKE

Som man kan forestille sig, når man ligger så havsnært, så er der mange steder restauranter, der gør sig i fiske- og skaldyrsspecialiteter. Det udbud er både varieret og meget lækkert. Udeservering i sommervarmen er en yndet attraktion, hvilket man godt forstår, når man tager udsigten over havnen og havet i betragtning.

STYRSÖ

Styrös historie er præget af smuglere, skudskippere og ferierende bedsteborgere. Styrös Bratten var et velbesøgt fritidsresort allerede i midten af 1800-tallet. Mange af grossistvillaerne er der stadig. På Styrös mødes økultur og bykultur i et landskab med store variationer.

På øen er der fire små lokalsamfund med forskellige karakterer. Den ældste er landsbyen med kirken fra 1752, gårde og gamle agerjord. Tang er den traditionelle fiskerby

1) Donsö, 2) På vej fra Donsö, 3) Donsö, 4) Donsö, 5) Björkö



6



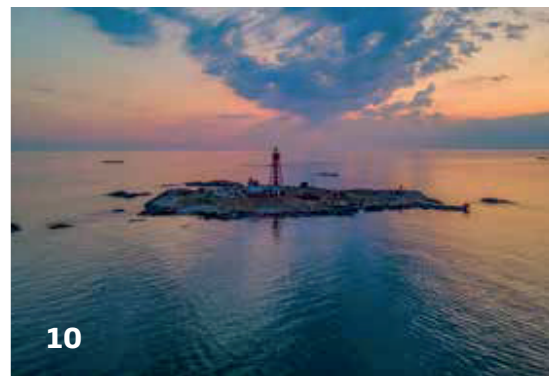
7



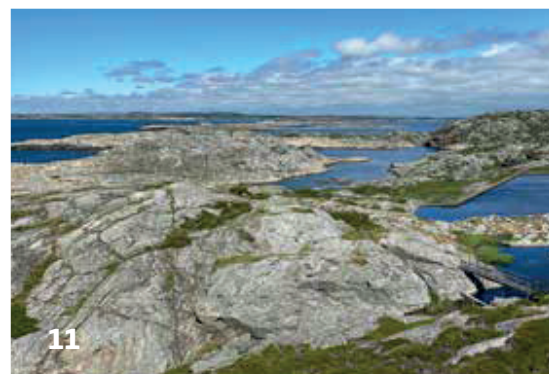
8



9



10



11



12

med tætte huse og snoede smalle veje. I Halsvik satte de velfunderede skibsredere deres præg på bygningerne, og i Bratten fik de fine sommergæster. Indkøbsmulighederne er fortrinsvis på den nordlige del af øen.

På Styrö er afstandene korte og der er meget at se på, mens man er undervejs. Blandt andet er der mange fine, idylliske stræder og huse. Hvis du vil se det hele lidt fra oven, så gå op til toppen af Stora Rös – Styrös højeste punkt. Herfra er der frit udsyn ud over hele skærgården, indsejlingen til Göteborg Havn og halvvejs til Danmark.

Fra Stora Rös er der flere dejlige vandrestier gennem smukke løvskove. Man kan vandre på naturstierne til Brännholmsviken og Styrös Skäret. En vej fører til Tången, som er et gammelt fiskersamfund, hvor de hvidmalede træhuse står tæt og gaderne er smalle. Fra Tången kan du vælge at gå mod Styrös vestligste punkt, Salskärs forland, som er et dejligt sted med sol og svømning.

Styrö har flere bademuligheder med børnevenlige sandstrande. Men også fra klipper og moler bades der flittigt. Utterviksbadet ligger i nordvest. I en bugt på nordsiden af øen ligger Brattenbadet. På den sydlige side af øen er der også gode fiskepladser.

Styrö Kirke er lille og meget smuk. Det lave tårn er opført i hvidpudsede natursten. Kirkerummet har hvidmalede vægge. De tidligere loftsmalerier fra 1767 blev overkalket i 1804. Men ved den seneste restaurering havde man held med at finde en del af de oprindelige farver.

MANGFOLDIGHEDEN FLORERER

Skulle man have trang til at lufte shoppinggenet og jagte de gode unikke tilbud, så er skærgården et udmærket sted at gøre det. Langt fra alle steder er der indkøbsmuligheder. Men på de større øer – og de behøver såmænd ikke være så store endda – er der butikker med kunsthåndværk tæt på gæstehavnen, som måske kan friste.

DONSÖ

Allerede ved indsejlingen til Donsös havn er tonen slået an for opholdet. De røde små træhuse ved bryggen og fiskerihavnen, der stadig er meget aktiv, emmer af atmosfæren, som vi finder på de svenske skærgårdsøer. Her er livligt på havneområdet, hvor også skærgårdsfærgen med jævne mellemrum afleverer fastboende og turister. De første er der blot ca. 1.500 af. De sidste betydeligt flere hen over sommersæsonen.

Donsö er bilfri, men trafik er her. På havnen og særligt omkring butiksområdet kører de pudsige trehjulede ladknallerter, som vil være et velkendt syn på turen gennem det fine ørige. Det er også ved havnen livet leves. Iscafeer, restauranter og indkøbsmuligheder er et naturligt samlingspunkt på øen.

For den aktive feriegæst er der masser af muligheder for udfoldelse. Kajakudlejningen er klar, hvis man skulle få lyst

6) På vej fra Donsö, 7) Marstrand, 8) Udspringstårn for vandhunde, 9) Marstrand, 10) Pater Noster fyrtårn ved Marstrand, 11) Ved Marstrand, 12) Skærgårdsudsigt



13



14



15



16



17



18



19

til at tage en tur rundt om øen. Ellers er cyklerne altid et godt transportmiddel, hvis man vil se mere end blot havnen.

Donsös har gode vandrestier på et par km hver – henholdsvis nord og syd – og starter ved Torholmen på øens sydøstlige side. Fra øens højeste bjerg, Myre Vale, er der en fantastisk udsigt over øgruppen. Længs vandrestierne er der placeret bænke, hvor du kan holde pause for en velfortjent kaffe og medbragt kanelbuller. Rundt omkring på Donsö er der fine badeområder og solvarme klipper, hvor solnydere kan solbade. Områderne på Lökholmen og Korsholme forbjerg er meget populære. På østsiden ligger det smukke Donsö fyrstårn; her er en svømmesti og dejligt klippelandskab.

VANDHUNDE

De vandglade tænkes der også på. Bademulighederne er meget fine, omend man ikke må sammenligne med sydens lidoer. Men tag en svømmetur fra badestrand-

den eller fra båden. Eller et flot udspring fra badeklipperne. Mulighederne er der.

Mange steder kan man også leje kajaker, og – hvis man ikke har sit eget med – leje paddleboards, hvor tiden på vandet hurtigt forsvinder på en sjov og aktiv måde.

BJÖRKÖ

Björkö er en af de større Öckerö-øer i den nordlige del af Göteborgs skærgård. Også her bliver man mødt af skærgårdsstemningen, allerede inden båden er nået ind i gæstehavnen. De rødmalede huse på havnen står i fin balance med de hvide og gule træhuse, der ligger drysset ud på klipperne ved havnebyen. Her er en god gæstehavn med restaurant, dagligvarebutik og bageri. Og et mikrobryggeri for dem, der har den interesse. BarlindBeers producerer økologisk øl i forskellige alkoholstyrker. Blandt andet ølen med det maritime navn Fyren og Båken, som holder 2,1% vol.

For dem, der er til kunst og kunsthånd-

værk, er der mulighed for at gå på opdagelse i Galleri Silja, som drives af et kollektiv af kreative mennesker. Eller kig ind i galleriet ArtZandra, der gør sig i billedkunst og skulpturer.

Også på denne smukke ø er det naturen, der kalder. Benyt derfor lejligheden til at gå på opdagelse mellem de gamle og nye bygninger. En tur til Valeberget giver en betagende udsigt fra Vinga til Marstrand. Flere vandreruter tager sit udgangspunkt tæt på havnen og byder på ture fra 1,5 til 12 km. Her er et par tips: Både beboere og turister er glade for at tage en tur forbi Timmerviken. En behagelig og let tilgængelig vandresti. Stien snor sig gennem en unik landskab med et stort variation i vegetation og fugleliv. Denne tur er omkring 6 km og tager godt en time.

Bovik er en gammel fiskerby med Björkö's ældste, bevarede hus. Om foråret, når den blå anemone blomstrer, kommer folk fra nær og fjern for at se den lille, smukke plan-

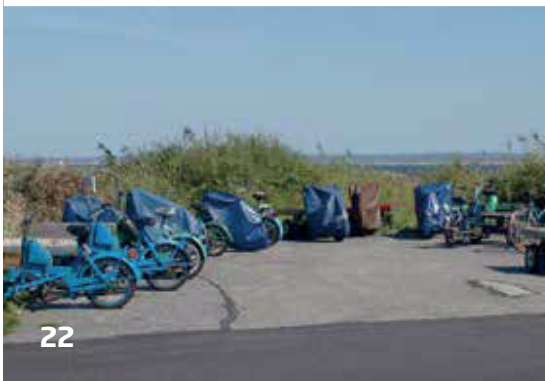
13) Styrös, 14) Marstrand. 15) Skærgårdshuse, 16) Kaffe og fika, 17) Marstrand, 18) Vandreruter er der mange af, 19) Marstrand



20



21



22



23



24



25

te. Hele turen via Timmerviken og Huvudet er tæt på 10 km og tager cirka 2 timer. Hvis du vil gå direkte fra havnen til Bovik, følger du Västergårdsvägen i stedet. I et hurtigt tempo kan du gå frem og tilbage på ca. 1,5 timer.

VANDREFUGLE

Det virker ret oplagt at tage vandreskoene på, gå fra borde og nyde luften og den ofte enestående natur, som findes på øerne i skærgården. På mange af øerne er der afmærkede vandreruter, som smyger sig rundt i landskabet. Sine steder er ruterne meget kuperet og fører den ihærdige vandrer op i højderne, hvor udsigten over skærgårdsøerne er fantastisk. De allerfleste ruter kan man uden besvær følge og derved få et indblik i det, der gør Sverige til et attraktivt ferieland for de aktive.

MARSTRAND

Er du til mennesker? Mange mennesker? Altså rigtig mange mennesker? Så tag til Marstrand for her vrimer det med folk.

Havnen er fyldt til bristepunktet med alle bådtyper. Også dem der koster kassen. For Marstrand er på en og samme tid både folkelig og meget mondæn, hvilket byens mange barer og eksklusive butikker, atelierer og gallerier vidner om.

Turen ind gennem den meget fint afmærkede Albrektssundskanal, som forbinder Marstrands havn med indenskærs-ruten til Göteborg og videre op i Hakefjorden, er et skönt stræk, hvor forventningerne til slutdestinationen bare stiger og stiger. Og der – ret forude – dukker Carlstenfæstningen på toppen af Marstrands-øen op.

Marstrand breder sig over to skærgårdsøer, som er forbundet med en lille færge: den bilfri Marstrandsön i vest og i øst skærgårdsøen Koön, som man kan nå i bil fra fastlandet via et par broer. Et af de største trækplastre – hvis ikke det største – er Carlstens fæstning, der blev påbegyndt af svenskerne i 1658. I 1719 erobrede Tordenskjold fæstningen med sin krigslist. Han sendte sine

ganske få tropper rundt i Marstrand gader, og fik den svenske garnison til at tro, at Tordenskjolds styrke var meget større.

En spadseretur rundt i Marstrands stenbrolagte gader er malerisk, og man møder mange arkitektonisk spændende bygninger og fine gamle huse. En tur langs den lange havnepromenade giver også et indtryk af menneskene, der besøger byen. Og undervejs kan man lade sig friste af de mange isboder og cafeer, man møder.

En pustepause fra byens turisme kan man få på de mange vandrestier i området. En vandresti på 5 km tæt ved havnen går øen rundt langs kysten. Undervejs på turen passerer man 4-5 badestrande. På den modsatte side af Marstrand by ligger Skallens fyr, hvor Skagerrak og Kattegat mødes.

Desværre fik vi ikke set det hele. Ej heller det meste. Måske ikke engang det væsentligste. Men så må vi jo vende tilbage. ■

20) Ved Marstrand, 21) Ved Marstrand, 22) De karakteristiske ladknallerter, 23) Ved Marstrand, 24) Gæstehavn, 25) Styrös Kirke